

A.N. Groenewegen

PR No. 20-86

**RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE
CHAMPIGNONTEELT IN NEDERLAND OVER 1986**

Mei 1988

**Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Tuinbouw**

REFERAAT

RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE CHAMPIGNONTEELT IN NEDERLAND OVER 1986

Groenewegen, A.N.

Landbouw-Economisch Instituut, 1988

Periodieke Rapportage 20-86

ISSN 0921-4224

32 p. 7 tab.

Deze publikatie geeft informatie over de rentabiliteit, het inkomen, het financieringsgedrag en de vermogenspositie. De bedrijven hadden gemiddeld een verlies van f 104.190, dat is 24% van de kosten (in 1985, -14% van de kosten). Alle bedrijven waren verliesgevend.

Het totaal gezinsinkomen bedroeg f 21.200,- per ondernemer (in 1985 f 56.730,-). Na aftrek van de persoonlijke belastingen, de premieheffing en de gezinsbestedingen resteerde als ontsparing f 45.110,-.

Per bedrijf kwam f 630,- aan eigen middelen ter beschikking (in 1985 f 28.720,-). Het vreemd vermogen nam toe met f 35.550,-, zodat totaal f 36.180,- aan middelen ter beschikking kwam. Op leningen o/g werd f 17.930,- afgelost en de bruto-investeringen bedroegen f 29.370,-.

Rentabiliteit/Inkomen/Financiering/Champignonenteelt/Nederland

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Inhoud

	Blz.
1. OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK	5
1.1 Doel	5
1.2 De steekproef	5
1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek	6
1.4 Omzetbelasting	7
1.5 WIR-premie	7
1.6 Leeswijzer	8
2. KERNCIJFERS OVER DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1984 T/M 1986	9
Tabellen	
2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfsuitkomsten over 1984, 1985 en 1986	9
2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf, per onder- nemer in 1984, 1985 en 1986	10
2.3 Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in gulden per vierkante meter teeltoppervlakte	11
2.4 Procentuele veranderingen van waarde, volume en prijzen per m ² teeltoppervlakte (ten op- zichte van het voorafgaande jaar)	12
3. DE BEDRIJFSRESULTATEN, INKOMEN, BESTEDING EN BE- SPARING, HERKOMST EN BESTEDING VAN MIDDELEN EN DE BALANSEN IN 1984 T/M 1986	13
Tabellen	13
3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf	13
3.2 Inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer	14
3.3 Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf	15
3.4 Balansen per 31 december per bedrijf	16
BIJLAGEN	17
1. Grondgebruik over 1986	18
2. Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1986	19
3. Bedrijfsresultaten over 1986	20
4. Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in pro- centen van de kosten	21
5. Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en be- sparing in 1986	22
6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaal gezinskomen van de ondernemer	23
7. Spreiding van de besparing	23
8. Herkomst van de middelen	24

INHOUD (vervolg)

	Blz.
9. Besteding van de middelen	25
10. Spreiding van de bruto-investeringen	26
11. Balans per 31 december 1986	27
12. Samenstelling van het vreemde vermogen per 31 december en de vermogensvergelijking	28
13. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen per 31 december 1986	29
14. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldin- ventaris minus vreemd vermogen op korte termijn per 31 december 1986	30
15. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten	31

1. Opzet en methode van het onderzoek

1.1 Doel

Het doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in het niveau en de ontwikkeling van de rentabiliteit, de inkomensvorming, het financieringsgedrag alsmede de vermogenspositie. Het onderzoek wordt uitgevoerd in acht takken van tuinbouw, te weten:

1. groenteteelt onder glas;
2. snijbloemen onder glas;
3. potplantenteelt onder glas;
4. champignonteelt;
5. fruitteelt;
6. groenteteelt in de open grond;
7. boomkwekerij;
8. bloembollenteelt.

Van de onder 1 t/m 6 genoemde takken van tuinbouw worden ramingen van de rentabiliteit gemaakt die in de laatste maanden van het betreffende boekjaar of oogstjaar worden gepubliceerd. Deze ramingen worden gevolgd door "voorlopige cijfers" van de rentabiliteit die worden opgenomen in het: "Landbouw-Economisch Bericht". Deze publikatie verschijnt ca. 9 maanden na afsluitdatum van het boekjaar. De cijfers in dit rapport hebben een definitief karakter 1).

Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de algemene opdracht van het Ministerie van Landbouw en Visserij en het bedrijfsleven jaarlijks de bedrijfseconomische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken.

1.2 De steekproef

De cijfers over de rentabiliteit en financiering zijn gebaseerd op boekhoudingen die door het LEI zijn samengesteld van steekproefbedrijven. De steekproeven worden eenmaal in de zes jaar vernieuwd en tussentijds bijgesteld. De steekproef van de champignonteelt is met ingang van het boekjaar 1984 vernieuwd en gebaseerd op de Landbouwtelling 1982.

De populatie - waaruit de steekproef voor de champignonteelt is samengesteld - heeft betrekking op bedrijven:

- 1) De populatie waarop deze steekproeven oorspronkelijk zijn gebaseerd is beschreven in "Mededeling no. 311".

- a. waarvan de ondernemer een agrarisch hoofdberoep heeft;
- b. met een bedrijfsomvang van 70 sbe en meer;
- c. waarvan 60% en meer van de sbe betrekking heeft op de champignonteelt.

Aan deze criteria voldeden 663 bedrijven met een teeltoppervlakte champignons van 6445 are.

Om de verhouding tussen het aantal steekproefbedrijven en de betrouwbaarheid van de uitkomsten te begunstigen zijn de bedrijven van de populatie - dat is het totaal van de bedrijven waarvoor de steekproef representatief is - bemonsterd met verschillende steekproefpercentages 1).

De bedrijven zijn met drie verschillende steekproefpercentages in de steekproef vertegenwoordigd, te weten:

- a. 3,7% voor bedrijven met 70-160 sbe;
- b. 6,7% voor bedrijven met 160-340 sbe;
- c. 16,7% voor bedrijven met 340 sbe en meer.

In het boekjaar 1986 konden 39 bedrijven in het onderzoek worden betrokken. Deze steekproefbedrijven vertegenwoordigen een populatie van 489 bedrijven met een teeltoppervlakte champignons van 5999 are. De landelijke oppervlakte champignons bedroeg in 1986 8669 are. Met dit onderzoek wordt hiervan 69% gerepresenteerd.

1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek

Voor alle bedrijven is een bedrijfseconomische boekhouding samengesteld. Dit betekent dat:

- de arbeid van de ondernemers en de gezinsleden is gewaardeerd op CAO-basis inclusief het werkgeversaandeel in de sociale lasten. De gecalculeerde arbeidskosten bedroegen per uur voor ondernemers f 29,-; voor mannelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder afhankelijk van functiejaren f 25,90 tot f 27,70, voor vrouwelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder f 19,50, voor jeugdigen een evenredig lager bedrag;
 - over het geïnvesteerde vermogen een rente is gecalculeerd van 6,5%, met uitzondering van het vermogen dat in de grond is opgesloten, waarvoor 2,5% is berekend;
 - de afschrijving op de duurzame slijtende produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde, waarbij rekening is gehouden met de economische levensduur en het waardeverloop van de objecten. Met ingang van het boekjaar 1986 wordt de aanspraak op WIR-premie niet meer in mindering gebracht op de nieuwwaarde;
- 1) De populatie waarop deze steekproeven oorspronkelijk zijn gebaseerd is beschreven in "Mededeling nr. 311".

- de kosten van vaste plantopstanden zijn in eerste instantie onder de kosten opgenomen. Het grootste deel van dit bedrag is tegengeboekt onder de opbrengsten op de rekening "aanwas vaste plantopstanden". In de produktieve periode van de vaste plantopstand wordt jaarlijks op de vaste plantopstand een afschrijving berekend;
- de waardering van de grond op basis van de verkoopwaarde is geschied. Deze loopt - afhankelijk van het gebied - uiteen van f 39.550,- tot f 60.000,- per ha;
- de duurzame slijtende produktiemiddelen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van de nieuwwaarde.
- de woonhuizen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van herbouwwaarde.

In de bedrijfseconomische boekhoudingen is geen rekening gehouden met:

- de vergoeding voor leiding en toezicht van de ondernemer. Dit kostenelement maakt derhalve deel uit van het netto-bedrijfsresultaat. Dit laatste mag dan ook niet worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst;
- de nog te betalen persoonlijke belasting en premieheffing.

1.4 Omzetbelasting

35% van de bedrijven heeft gekozen voor de "ondernemersregeling" in de zin van de wet op de omzetbelasting; dit betekent dat voor deze bedrijven de kosten, de opbrengsten, de investeringen en de waardering van de duurzame slijtende produktiemiddelen exclusief omzetbelasting zijn opgenomen. Voor de resterende bedrijven, die onder de "Landbouwregeling" vallen, is alles inclusief omzetbelasting opgenomen.

1.5 WIR-premie

Bij de vaststelling van de nieuwwaarde van de duurzame slijtende produktiemiddelen werd in de periode 1979 t/m 1985 rekening gehouden met de aanspraak op WIR-premie. Nu de ontvangen WIR-premie - als gevolg van een wettelijke maatregel - mede afhankelijk is van de betaalde inkomstenbelasting is de werkwijze met ingang van 1986 gewijzigd. Dit betekent dat de aftrek niet meer wordt toegepast. De duurzame slijtende produktiemiddelen zijn per begin 1986 hoger gewaardeerd en de kosten van rente en afschrijving zijn gestegen. In de meeste tabellen zijn de cijfers over het boekjaar 1985 zowel inclusief als exclusief de aanspraak op WIR-premie vermeld. Hierdoor zijn de cijfers van 1986 ook vergelijkbaar met die van 1985.

De ontvangen WIR-premie wordt met ingang van 1986 afzonderlijk geboekt bij de persoonlijke belastingen.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de belangrijkste kengetallen opgenomen. Uitgebreidere gegevens met betrekking tot de bedrijfsuitkomsten zijn in hoofdstuk 3 vermeld. De gegevens hebben in beide hoofdstukken betrekking op het gemiddelde champignonbedrijf in Nederland in de periode 1984 t/m 1986.

In de bijlagen 1 t/m 15 zijn de bedrijfsuitkomsten meer gedetailleerd opgenomen. De cijfers hebben uitsluitend betrekking op het boekjaar 1986.

2. Kerncijfers over de bedrijfsuitkomsten in 1984 t/m 1986

Tabel 2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfsuitkomsten over 1984, 1985 en 1986

Kengetal	1984 1)	1985 1)	1985 2)	1986 2)
Netto-bedrijfsresultaat per bedrijf als percentage van de kosten	4	-14	-17	-24
Percentage winstgevende bedrijven	49	23	5	0
Percentage ondernemers met positieve besparing	77	45	35	14
Eigen vermogen per bedrijf als percentage van totaal vermogen (solvabiliteit)	59	57	61	58
Liquiditeit op korte termijn als percentage van de kosten	27	21	18	19

1) Na toepassing WIR (verwerkingsmethode 1979 t/m 1985).

2) Geen rekening gehouden met WIR (verwerkingsmethode vanaf 1986).

Tabel 2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf/ondernemer in 1984, 1985 en 1986 (x 1000 gulden)

	1984 1)	1985 1)	1985 2)	1986 2)
Aantal bedrijven v.d populatie	522	495	495	489
Aantal ondernemers per bedrijf	1,09	1,16	1,16	1,16
Teeltopp. champignons per m2	1104	1202	1202	1227
Bedrijfsresultaat per bedrijf				
Opbrengsten	418,0	367,9	367,9	330,0
Kosten	403,1	427,9	441,0	434,2
Netto-bedrijfsresultaat	14,9	-60,0	-73,1	-104,2
Inkomen en besparing per ondernemer				
Arbeidsopbr. van de ondernemer	81,2	17,5	6,2	-20,9
Totaal gezinsinkomen	123,1	56,7	48,9	21,2
Besteedb.ink. gezin en bedr.	109,3	40,9	33,1	4,9
Gezinsbestedingen	52,2	49,8	49,8	50,0
Besparingen	57,1	-8,9	-16,7	-45,1
Herkomst middelen per bedrijf				
Totaal eigen middelen	109,1	28,7	39,4	0,6
Totaal van vreemde middelen	21,8	41,6	41,6	35,6
Totaal beschikbare middelen	130,9	70,3	81,0	36,2
Besteding middelen per bedrijf				
Aflossing leningen o/g	37,0	29,1	29,1	17,9
Bruto-investeringen	53,3	47,9	58,6	29,4
Mutaties in liquiditeiten	36,4	-13,6	-13,6	-8,2
Overige bestedingen	4,2	6,9	6,9	-2,9
Totale besteding van middelen	130,9	70,3	81,0	36,2
Het eigen- en vreemd vermogen				
Eigen verm. per einde boekjaar	414,4	416,7	473,6	443,2
Vreemd verm. per einde boekjr.	292,4	308,9	308,9	322,8
Totaal verm. per einde boekjr.	706,8	725,6	782,5	766,0

1) Na toepassing WIR (verwerkingsmethode 1979 t/m 1985).

2) Geen rekening gehouden met WIR (verwerkingsmethode vanaf 1986).

Tabel 2.3 Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in guldens per m2 teeltoppervlakte

	1984	1985 1)	1985 2)	1986
Aantal bedrijven	41	40	40	39
Teeltopp. in m2 per bedrijf	1104	1202	1202	1227
Kg champignons per m2	118	123	123	124
Prijs per kg (exclusief omzetbelasting)	3,02	2,36	2,36	2,06
Arbeidsbezetting in uren per m2	6,75	6,37	6,37	6,08
Bruto-investeringen per m2	48	40	49	24
Kosten				
Arbeid	133	131	131	127
Rente	22	20	23	22
Afschrijvingen	40	38	46	45
Gas en stookolie	17	18	18	12
Elektra	8	9	9	7
Materialen	92	92	92	93
Overige kosten	53	48	48	48
Totale kosten	<u>365</u>	<u>356</u>	<u>367</u>	<u>354</u>
Opbrengsten				
Champignons	368	298	298	262
Overige opbrengsten	10	8	8	7
Totale opbrengsten	<u>378</u>	<u>306</u>	<u>306</u>	<u>269</u>
Netto-bedrijfsresultaat	13	-50	-61	-85
Idem in % van de kosten	4	-14	-17	-24

1) Na toepassing WIR (verwerkingsmethode 1979 t/m 1985).

2) Geen rekening gehouden met WIR (verwerkingsmethode vanaf 1986).

Tabel 2.4 Procentuele veranderingen van waarde, volume en prijzen per m² teeltoppervlakte (% t.o.v. het voorgaande jaar)

	1985 1) t.o.v. 1984			1986 t.o.v. 1985 2)		
	Waarde	Volume	Prijs	Waarde	Volume	Prijs
<u>Kosten</u>						
Arbeid	-1,7	-2,1	0,4	-3,0	-5,6	2,7
Rente	-8,0	-3,4	-4,8	-3,6	-5,0	1,4
Afschrijving	-3,9	-5,4	1,6	-2,6	-5,4	3,0
Gas en stookolie	3,8	1,3	2,5	-31,8	-1,4	-30,8
Elektra	5,4	2,1	3,2	-22,8	-4,5	-19,1
Materialen	-0,5	-2,3	1,9	0,4	-1,5	1,9
Overige kosten	-8,3	-6,9	-1,5	-2,3	-5,1	2,7
Totale kosten	-2,6	-3,1	0,5	-3,8	-4,2	0,3
<u>Opbrengsten</u>						
Champignons	-20,4	1,8	-21,8	-12,4	0,2	-12,6
Overige opbr.	-7,7			-20,9		
Totale opbr.	-20,1			-12,6		

1) Na toepassing WIR (verwerkingsmethode 1979 t/m 1985).

2) Voor toepassing WIR (Verwerkingsmethode vanaf 1986).

3. De bedrijfsresultaten, inkomen, besteding en besparing, herkomst en besteding van middelen en de balansen in 1984 t/m 1986

Tabel 3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf

	1984	1985 1)	1985 2)	1986
Aantal bedrijven	41	40	40	39
Teeltopp. champignons (in m2)	1104	1202	1202	1227
Arbeidsbezetting (mensjaren)	4,14	4,39	4,39	4,29
Brandstofverbruik (x milj. K/cal)	263	298	298	300
Idem (x miljard joules)	1101	1249	1249	1254
Geïnvesteed vermogen per 1 jan.	369000	386000	450000	463000
	x 1000 gld.	x 1000 gld.	x 1000 gld.	x 1000 gld.
Kosten				
Arbeid	147,1	157,8	157,8	156,2
Rente	24,0	23,4	27,4	27,2
Afschrijvingen	43,6	45,4	54,5	54,7
Gas en stookolie	18,6	21,6	21,6	14,9
Electra	9,2	10,6	10,6	8,4
Materialen	101,2	110,6	110,6	113,9
Overige kosten	59,4	58,5	58,5	58,9
Totale kosten	403,1	427,9	441,0	434,2
Opbrengsten				
Champignons	406,5	358,0	358,0	322,0
Overige opbrengsten	11,5	9,9	9,9	8,0
Totale opbrengsten	418,0	367,9	367,9	330,0
Netto-bedrijfsresultaat	14,9	-60,0	-73,1	-104,2
Idem in % van de kosten	4	-14	-17	-24

1) Na toepassing WIR (verwerkingsmethode 1979 t/m 1985).

2) Voor toepassing WIR (verwerkingsmethode vanaf 1986).

Tabel 3.2 Inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer
(x 1000 gld.)

	1984	1985 1)	1985 2)	1986
Aantal bedrijven	41	40	40	39
Aantal ondernemers	47	50	50	49
Netto-bedrijfsresultaat	13,7	-51,9	-63,2	-89,9
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	81,2	17,5	6,2	-20,9
Ondernemersinkomen	87,1	23,7	15,9	-11,7
Gezinsinkomen uit het bedrijf	107,0	40,3	32,5	5,6
Totaal gezinsinkomen	123,1	56,7	48,9	21,2
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	109,3	40,9	33,1	4,9
Totaal van gezinsbestedingen	<u>52,2</u>	<u>49,8</u>	<u>49,8</u>	<u>50,0</u>
Besparingen	57,1	-8,9	-16,7	-45,1

1) Na toepassing WIR (verwerkingsmethode 1979 t/m 1985).

2) V66r toepassing WIR (verwerkingsmethode vanaf 1986).

Tabel 3.3 Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf
(x 1000 gld.)

	1984	1985 1)	1985 2)	1986
Aantal bedrijven	41	40	40	39
Herkomst				
Afschrijvingen	43,6	45,4	54,5	54,7
Besparingen	62,1	-10,3	-19,4	-52,3
Totaal van afschrijvingen en besparingen	105,7	35,1	35,1	2,4
Overige mutaties in het eigen vermogen	2,1	-3,7	-3,7	-1,8
Vermogenssubsidies	1,2	-2,7	8,0	-
Totaal van eigen middelen	109,0	28,7	39,4	0,6
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	26,6	20,6	20,6	34,3
Overige mutaties in het vreemde vermogen	-2,7	21,0	21,0	1,3
Totaal van beschikbare middelen	130,9	70,3	81,0	36,2
Besteding				
Aflossingen op leningen o/g	37,0	29,1	29,1	17,9
Bruto-investeringen	53,3	3) 47,9	4) 58,6	29,4
Mutaties in veldinv., materialen enz.	2,9	0,8	0,8	-0,6
Netto-investeringen en beleggingen buiten het bedrijf	1,3	6,1	6,1	-2,3
Mutaties in liquiditeiten	36,4	-13,6	-13,6	-8,2
Totaal besteding van middelen	130,9	70,3	81,0	36,2

- 1) Na toepassing WIR (verwerkingsmethode 1979 t/m 1985).
- 2) Vóór toepassing WIR (verwerkingsmethode vanaf 1986).
- 3) Na aftrek van WIR-basispremie en kleinschaligheidstoelage zijnde f 8.600,-.
- 4) Na aftrek van WIR-basispremie en kleinschaligheidstoelage zijnde f 10.700,-.

Tabel 3.4 Balansen per 31 december per bedrijf (x 1000 gld.)

	1984	1985 1)	1985 2)	1986
Aantal bedrijven	41	40	40	39
<u>Activa</u>				
Duurzame produktiemiddelen	339,6	355,5	412,4	402,7
Voorraad materialen en veld- inventaris	22,4	23,4	23,4	22,8
Liquiditeiten	113,7	105,8	105,8	97,0
Overige bezittingen	<u>231,1</u>	<u>240,9</u>	<u>240,9</u>	<u>243,5</u>
Totaal activa	706,8	725,6	782,5	766,0
<u>Passiva</u>				
Vreemd vermogen op lange termijn	263,6	268,3	268,3	284,9
Vreemd vermogen op korte termijn	<u>28,8</u>	<u>40,6</u>	<u>40,6</u>	<u>37,9</u>
Totaal vreemd vermogen	292,4	308,9	308,9	322,8
Eigen vermogen	<u>414,4</u>	<u>416,7</u>	<u>473,6</u>	<u>443,2</u>
Totaal passiva	706,8	725,6	782,5	766,0
Eigen vermogen in % van het totaal vermogen	59	57	61	58
1) Na toepassing WIR (verwerkingsmethode 1979 t/m 1985).				
2) Voor toepassing WIR (verwerkingsmethode vanaf 1986).				

BIJLAGEN 1 t/m 15

Bijlage 1 Grondgebruik over 1986 (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Aantal sbe	330
Aantal teelten(gem.per bedr)	4.6
	m2
Champignongebouw(en)	1399
Champignons (teeltoppervl.)	1227
Opengrondstuinbouw:	
groente	896
fruit	197
overige produkten	475
braakland	144
Totaal tuinbouw	3112
Akkerbouw en grasland	11103
Verhuurd	2715
Erf,blijvende paden	3602
Totaal kadastrale oppervl.	20532
waarvan eigendom	19460

Bijlage 2 Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1986 (gemidd. per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Aantal ondernemers per bedrijf	1.16
Gemiddelde leeftijd van de ondernemer	44
Arbeidsbezetting in mensjaren:	
arbeid v/d ondernemer	1.58
arbeid v/d echtgenotes	.48
arbeid v/d overige gezinsleden	.11
arbeid van vast perso- neel	.85
arbeid van los perso- neel	1.27
Totale arbeidsbezetting	4.29
Energieverbruik:	
gas m3 x 1000	27.7
ov. olie lt x 1000	10.5
Totaal verbruik in k/cal x 1.000.000	300
Idem in joules x 1.000.000.000	1254
Electriciteit (x 1000 KWH)	50.4

Bijlage 3 Bedrijfsresultaten over 1986 (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Omzet in %	100
Geïnvesteed vermogen per begin van het boekjaar	463000
KOSTEN	
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	54610
Afschrijving vaste plant- opstand	120
Huur en pacht	720
Rente	27240
Onderhoud	10540
Electriciteit	8410
Gas	10030
Overige energiekosten	4860
Meststoffen	5710
Compost	80500
Broed	7430
Dekgrond	14050
Zaad-plant-en pootgoed	390
Bestrijdingsmiddelen	4770
Overige materialen	1070
Veekosten	120
Werk door derden	10200
Afleveringskosten	20230
Autokosten 1)	3100
Arbeid ondernemers	79980
Arbeid echtgenotes	16690
Arbeid ov.gezinsleden	3370
Arbeid personeel	56130
Overige kosten	13960
TOTALE KOSTEN	434230
OPBRENGSTEN	
Groenten	630
Fruit	190
Boomkwekerij	50
Champignons	321930
Overige tuinbouwprod.	1710
Mutatie veldinventaris	-330
Akkerbouw en veeteelt	2040
Overige opbrengsten	3770
Aanwas vaste plantopstand	20
Aanwas boomkwekerij	30
TOTALE OPBRENGSTEN	330040
NETTO-BEDRIJFSRESULTAAT	-104190
in % van de kosten	-24
in % van het geïnv.verm.	-23
Arbeidsopbr. per mensjaar	12120

1) Excl. afschrijving en rente

**Bijlage 4 Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in procenten van de kosten
(aantal bedrijven per rentabiliteitsklasse in procenten)**

Aantal bedrijven	39
Rentabiliteitsklasse	%
Negatief	
40 en meer	17
40 - 30	19
30 - 20	38
20 - 10	17
10 - 0	<u>9</u>
Totaal verliesgevend	100
Netto-bedrijfsresultaat in % van de kosten	
(ongewogen gemiddelde)	-28
Standaardfout	2,1

Bijlage 5 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1986
(gemiddeld per ondernemer)

Aantal bedrijven	39
Aantal ondernemers	49
Netto-bedrijfsresultaat	-89920
Handenarbeid v.d.ondernemer	69020
Arbeidsopbrengst v.d.ondern.	-20900
Berekende rente +	23510
Ontvangen rente +	440
Betaalde rente -	15710
Financ. kosten -	450
Saldo	7790
Rentesubsidie	1390
Ondernemersinkomen	-11720
Handenarbeid echtgenote	14400
Handenarb. overige gezinsl.	2910
Tot. Handenarb.gezinsleden	17310
Gezinsinkomen uit bedrijf	5590
Inkomen buiten het bedrijf	15610
Totaal gezinsinkomen	21200
Af:Ontv./bet. WIR-premie	-890
Persoonlijke belastingen	11530
Premies voor volksverzek.	5700
Totaal van belast.en premies	16340
Besteedb. ink. gezin en bedr	4860
Af:Premie vrijw. verzekering	5390
Betaald loon gezinsleden	1380
Overige gezinsbestedingen	43200
Totaal van gezinsbestedingen	49970
Besparing incl. WIR-premie	-45110
Besparing excl. WIR-premie	-46000
Specificatie v/h inkomen buiten bedrijf	
Positief	
Huurwaarde woning(en)	9240
Huren buiten bedrijf	1230
Rente buiten bedrijf	3040
Uikering volksverzekeringen	5000
Inkomen uit arbeid	3040
Overige baten	1240
Totaal positief	22790
Negatief	
Afschrijving woning(en)	3670
Onderhoud,verzekering en grondlasten woning(en)	700
Rente prive-leningen	2780
Overige lasten	40
Totaal negatief	7180
Inkomen buiten bedrijf	15610

Bijlage 6 Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemers-inkomen en het totaalgezinsinkomen (aantal ondernemers per inkomens-klasse in procenten)

	Arbeids- opbrengst	Ondernemers- inkomen	Totaalgezins- inkomen
Aantal bedrijven	39	39	39
Aantal ondernemers	49	49	49
	%	%	%
- f 45.000,- en meer	13	14	4
- f 45.000,- - - f 30.000,-	19	14	-
- f 30.000,- - - f 15.000,-	17	5	6
- f 15.000,- - - f 0,-	21	14	13
f 0,- - - f 15.000,-	11	19	9
f 15.000,- - - f 30.000,-	13	18	16
f 30.000,- - - f 45.000,-	-	10	30
f 45.000,- - - f 60.000,-	6	-	12
f 60.000,- - - f 90.000,-	-	6	3
f 90.000,- - - f 120.000,-	-	-	5
f 120.000,- en meer	-	-	2
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
	===	===	===

Bijlage 7 Spreiding van de besparing (aantal ondernemers per besparingsklasse in procenten)

Aantal bedrijven	39
Aantal ondernemers	49
Besparingsklasse	%
Negatief	
f 60.000,- en meer	20
f 60.000,- - - f 45.000,-	13
f 45.000,- - - f 30.000,-	18
f 30.000,- - - f 15.000,-	24
f 15.000,- - - f 0,-	11
Totaal negatief	86
Positief	
f 0,- - - f 15.000,-	14
Totaal positief	14

Bijlage 8 Herkomst van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Afschrijving duurzame produktiemiddelen	54610
Afschrijving vaste plantopst	120
Totaal van afschrijvingen	54730
Besparingen	-52270
Totaal van afschrijvingen en besparingen	2460
Erfenissen en schenkingen	2870
Boekwinsten of -verliezen bij desinvesteringen	-430
Koerswinsten of -verliezen op effecten	-4080
Betaalde premie levensverzekering ed.	-2160
Uitkering van levensverzek.	1970
Totaal van eigen middelen	630
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	34270
Mutaties van kredieten van banken op lange termijn	4010
Totaal op lange termijn	38280
Mutaties in vr.vermogen op korte termijn	-2730
Totaal van vreemde middelen	35550
Totaal beschikbare middelen	36180

Bijlage 9 Besteding van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Aflossingen op leningen o/g	17930
Bruto investeringen in:	
- grond (in exploitatie)	-1400
- bedrijfsgebouwen	12210
- verwarmingsinstallaties	1320
- overige installaties	10530
- machines en werktuigen	7240
- plantopstanden	20
- boomkwekerij	20
- vee	-50
- betaling op lopende invest	-1430
- overige inventaris	910
Bruto-investeringen	29370
Veldinventaris	-330
Materialen	-290
Vooruitbetaalde kosten	50
Totaal ov.prod.middelen	-570
Woningen	-1870
Deelname veiling e.d.	1650
Leningen u/g	-290
Overige beleggingen	-1780
Netto-investeringen en be- leggingen buiten het bedrijf	-2290
Voorraad produkt	10
Vorderingen	-11850
Effecten	2680
Spaarrekeningen	1600
Kas,bank en postgiro	-700
Totaal van mutaties en liquiditeiten	-8260
Totaal bestedingen van middelen	36180

N.B. Onder bruto-investeringen moet worden verstaan: aankopen minus verkopen tegen boekwaarde.

Bijlage 10 Spreiding van de bruto-investeringen (aantal bedrijven per investeringsklasse in procenten)

Aantal bedrijven	39
Investeringsklasse	%
Negatief	2
Positief:	
f 0,- - f 10.000,-	52
f 10.000,- - f 20.000,-	10
f 20.000,- - f 40.000,-	19
f 40.000,- - f 80.000,-	6
f 80.000,- - f 150.000,-	3
f 150.000,- - f 250.000,-	5
f 250.000,- en meer	3
Totaal	100

Bijlage II Balans per 31 december 1986 (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Boekw.slijtende duurz.prod. midd.in % van de nieuwwaarde per begin v.h.boekjaar	33
Idem per einde boekjaar	30
Duurz.prod,middelen:	
Grond(in exploitatie)	76700
Bedrijfsgebouwen	165720
Verwarmingsinstallaties	22330
Overige installaties	78200
Machines en werktuigen	47340
Plantopstanden	640
Boomkwekerij	430
Vee	210
Bet.op lop.investeringen	10
Overige inventaris	11140
Totaal	402720
Ov.produktiemiddelen	
Veldinventaris	20450
Voorraad materialen	1900
Vooruitbetaalde kosten	420
Totaal	22770
Liquiditeiten:	
Voorraad produkt	20
Vorderingen	22630
Effecten	20550
Spaarrekeningen e.d.	39140
Kas,lop.rek.banken/giro	14690
Totaal	97030
Overige bezittingen	
Woningen	212120
Deelname veiling e.d.	10670
Leningen u/g	2070
Diversen	18630
Totaal	243490
Totaal activa	766010
Passiva	
Vreemd vermogen	322800
Eigen vermogen	443210
Totaal passiva	766010
Eigen verm.in % v/h totaal vermogen	58

Bijlage 12 Samenstelling van het vreemde vermogen per 31 december 1986 en de vermogensvergelijking (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Vr.vermogen op lange term.	
Leningen van Rabobanken	227090
Leningen van ov.banken	4570
Leningen van familieleden	7610
Leningen van ov.partic.	430
Kredieten Rabobanken	38000
Kredieten ov.banken	2660
Overig	4510
Totaal	284870
Vr.verm. op korte term.	
Te betalen omzet-en loonbel.	5140
Te betalen kosten	23410
Te betalen investeringen	3670
Overig	5710
Totaal	37930
Totaal vreemd vermogen	322800
vr.verm.in % v/h totaalverm.	42
Vermogensvergelijking	
Eigen verm. per 31-12-1985	425660
Corr.o/d balans 31-12-1985	-1870
Herw. i.v.m.wijz.WIR-premie	57450
Herw. a.g.v.prijswijziging	16080
Eigen verm. per 1-01-1986	497320
Mut. eigen verm. in 1986	-54110
Eigen vermogen per 31 december 1986	443210

Bijlage 13 Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 31 december 1986 (aantal bedrijven per solvabiliteitsklasse in procenten)

Aantal bedrijven	39
Solvabiliteitsklasse	%
Negatief	1
0 - 10	18
10 - 20	4
20 - 30	3
30 - 40	3
40 - 50	16
50 - 60	6
60 - 70	1
70 - 80	1
80 - 90	17
90 - 100	<u>30</u>
	100
	==
Eigen vermogen in % van het totaalvermogen	
(ongewogen gemiddelde)	57
Standaardfout	6,1

Bijlage 14 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus
vreemd vermogen op korte termijn per 31-12-1986 (gemidd. per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Kas, lop-rekeningen banken en postgiro	14690
Spaarrekeningen e.d.	39140
Effecten	20550
Voorraad product en vorderingen	22650
Vorr-materialen e.d.	2320
Veldinventaris	20440
A. Totaal	119790
Te betalen omzet- en loonbelasting	5140
Te betalen kosten	23410
Te betalen investeringen	3670
Overig kort krediet	5700
B. Totaal vr.verm. op korte term.	37920
Saldo (A minus B)	81870
id.in % v/d kosten	19

**Bijlage 15 Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldin-
ventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de
kosten (aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in procenten)**

Aantal bedrijven	39
Liquiditeitsklasse	%
Negatief	
20% en meer van de jaarkosten	1
10 - 0% van de jaarkosten	<u>7</u>
Totaal negatief	8
Positief	
0 - 10% van de jaarkosten	37
10 - 20% van de jaarkosten	28
20 - 40% van de jaarkosten	5
40 - 60% van de jaarkosten	12
60% en meer van de jaarkosten	<u>10</u>
Totaal positief	<u>92</u>
	100

In de reeks "Periodieke Rapportage" zijn op dit gebied verschenen:

- No. 20-85 Rentabiliteit en financiering van de champignonteelt in Nederland over 1985
- No. 17-85 Rentabiliteit en financiering van de snijbloemteelt onder glas in Nederland over 1985
- No. 16-85 Rentabiliteit en financiering van de potplantenteelt onder glas in Nederland over 1985
- No. 15-85 Rentabiliteit en financiering van de tuinbouw onder glas in Nederland over 1985
- No. 21-85 Rentabiliteit en financiering van de bloembollenteelt in Nederland over 1985
- No. 23-85 Rentabiliteit en financiering van de boomkwekerij in Nederland over 1985/86
- No. 19-85 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt in de open grond in Nederland over 1985
- No. 22-85 Rentabiliteit en financiering van de fruitteelt in Nederland over 1985 (oogst 1985/86)
- No. 18-86 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt onder glas in Nederland over 1986